

ΘΕΜΑ: «Γνωριμία με τη μουσική»
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΡΙΒΛΕΠΤΟΥ
Σχολικός Σύμβουλος: Μόσχος Δημήτριος
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Μόσχος Δημήτριος
Τάξη Α΄ - Β΄

Πρόγραμμα: «Γνωριμία με τη μουσική»

1η Φάση:

Προβληματισμός

- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου αξιολόγησης από τους μαθητές.
- Ενημέρωση των μαθητών για το νόημα, τις αρχές, το σκοπό και τους στόχους του προγράμματος.
- **Επιλογή θέματος:**

Το έναυσμα για τη δημιουργία και την προώθηση του προγράμματος αυτού δόθηκε από ένα κείμενο του σχολικού εγχειριδίου της Α΄ Δημοτικού «Μια παράξενη συναυλία», όπου οι μαθητές εκδήλωσαν ενδιαφέρον να ασχοληθούν ενεργά με τον μαγικό κόσμο της μουσικής και να γνωρίσουν από κοντά τα μουσικά όργανα που αναφέρονται στο σχετικό κείμενο.

✚ Καθορισμός στόχων

Επιδιώκεται οι μαθητές:

- I.** Να γνωρίσουν τα μουσικά όργανα και να ενημερωθούν γύρω από τις ιδιότητες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καθενός.
- II.** Να πειραματιστούν με τον ήχο.
- III.** Να ακούσουν διάφορα είδη μουσικής και να εκφράσουν τις προτιμήσεις τους σε αυτά.
- IV.** Να γνωρίσουν την ιστορική εξέλιξη της μουσικής από την προϊστορία μέχρι σήμερα.
- V.** Να κατασκευάσουν με απλά υλικά μουσικά όργανα.
- VI.** Να νιώσουν και να κατανοήσουν την αισθητική αξία της τέχνης της μουσικής.
- VII.** Να αναπτύξουν τις δεξιότητες της παρατήρησης, της συλλογής, της καταγραφής και της παρουσίασης δεδομένων.
- VIII.** Να συνηθίσουν να εργάζονται αρμονικά και αποτελεσματικά σε ομάδες.
- IX.** Να ψυχαγωγηθούν μέσα από την ενασχόλησή τους με το τραγούδι και τα μουσικά παιχνίδια.
- X.** Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους και τη φαντασία τους.

2η Φάση

- ✚ Προγραμματισμός διδακτικών ενοτήτων
- **Οι μαθητές χωρίζονται σε τρεις ομάδες των 3 - 4 ατόμων.**
Αποφασίζουν από κοινού να εξετάσουν τα παρακάτω θέματα που τους ενδιαφέρουν:
 - ✓ Ιστορική εξέλιξη της μουσικής από την προϊστορία μέχρι σήμερα.
 - ✓ Γνωριμία με τα μουσικά όργανα και τις οικογένειες των.
 - ✓ Μουσικά μονοπάτια
 - ✓ Ορχήστρα - Νότες και το πεντάγραμμο.
- **Μεθοδολογία:** Οι μαθητές ενημερώνονται για τον τρόπο με τον οποίο θα εξερευνήσουν το θέμα τους. Αναλύεται η ομαδοσυνεργατική μέθοδος με απλά λόγια.
- **Ανάλυση δραστηριοτήτων** - Αναλύονται και οργανώνονται οι δραστηριότητες της κάθε ομάδας και οι κοινές δραστηριότητες.
- **Ενημέρωση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων για το πρόγραμμα.**

Αίθουσα Ευέλικτης Ζώνης

3η Φάση:

- ✚ Διεξαγωγή - υλοποίηση δραστηριοτήτων

ΕΝΟΤΗΤΑ: Α

ΘΕΜΑ: Ιστορική εξέλιξη της μουσικής από την προϊστορία μέχρι σήμερα.

■ Προβάλλουμε την ταινία «Φαντασία 2000» της Walt Disney. Η συναρπαστική αυτή ταινία κινούμενων σχεδίων μαγεύει τους μαθητές και τους οδηγεί αυθόρμητα και αβίαστα σε έναν κόσμο απίστευτης ομορφιάς και ηχητικής απόλαυσης.

Ζητούμε στη συνέχεια από τους μαθητές να συγκεντρωθούν σε αντίστοιχα μουσικά κομμάτια και να ζωγραφίσουν τις εικόνες που τους έρχονται στο νου, καθώς τα ακούνε. Καλούνται επίσης να τα εκφράσουν και με κινήσεις του σώματός τους στο χώρο.

■ Μοιράζουμε σε κάθε ομάδα εικόνες με στίχα από την ιστορική εξέλιξη της μουσικής και ζητούμε από τους μαθητές να γράψουν ένα σύντομο κείμενο σχετικό με το θέμα.

■ Κατασκευή κολλάζ με σκίτσα που επέλεξε η κάθε ομάδα και τοποθέτηση αυτών πάνω σε ταμπλό.

■ Ζωγραφική - Οι μαθητές ζωγραφίζουν σκηνές από την ιστορική εξέλιξη της μουσικής. Οι ζωγραφιές πλαισιώνουν τα κείμενα τους και τοποθετούνται στο αντίστοιχο ταμπλό.

■ Οι μαθητές κατασκευάζουν το «Οικογενειακό δέντρο των μουσικών». Το δέντρο παριστάνει τον άνθρωπο - μουσικό σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Η όλη παράσταση παρουσιάζει την ιστορική εξέλιξη της μουσικής στο χρόνο.

■ Τα κάρδα των συνθετών - Τα παιδιά κατασκευάζουν ξύλινα κάρδακια και τοποθετούν σ' αυτά φωτογραφίες με ξένους και Έλληνες συνθέτες.

Οι μαθητές δημιουργούν

Το δέντρο των μουσικών

ΕΝΟΤΗΤΑ: Β

ΘΕΜΑ: Γνωριμία με τα μουσικά όργανα.

■ Συζητούμε με τους μαθητές για την ιστορία των μουσικών οργάνων, την εξέλιξη στην κατασκευή τους και τονίζουμε το ρόλο τους μέσα σε ένα μικρό σύνολο ή μια συμφωνική ορχήστρα. Προβάλλουμε με τη βοήθεια του Η/Υ και του διαδικτύου εικόνες με μουσικά όργανα απ' όλα τα είδη της μουσικής και ζητούμε να προσέξουν ιδιαίτερα τον ήχο που παράγει το καθένα. Διευκρινίζουμε πως κάθε μουσικό όργανο έχει το δικό του ήχο και πως παρά τις ιδιαιτερότητές τους τα μουσικά όργανα έχουν κάποια κοινά στοιχεία που μας βοηθάνε να τα ταξινομήσουμε σε κατηγορίες, ανάλογα με το υλικό της κατασκευής τους και τον τρόπο με τον οποίο παράγεται ο ήχος στο καθένα από αυτά.

Οι μαθητές συμφωνούν να δημιουργήσουν οικογένειες μουσικών οργάνων και να τοποθετήσουν σ' αυτές μουσικά όργανα με κοινά στοιχεία. Κατασκευάζουν για το λόγο αυτό «μουσικά σπιτάκια» από φελιζόλ και δίνουν στέγη σε κάθε οικογένεια μουσικών οργάνων.

■ **Συλλογή μουσικών οργάνων** - Κάθε ομάδα αναζητεί, βρίσκει και παρουσιάζει στην τάξη μουσικά όργανα που συνέλεξε. Τα όργανα αποτελούν αντικείμενο παρατήρησης και επεξεργασίας. Τα παιδιά αντιλαμβάνονται το μέγεθος του οργάνου, το υλικό κατασκευής του, τον τρόπο με τον οποίο παράγεται ο ήχος.

■ **Κατασκευή μουσικών οργάνων με απλά υλικά** - Τα μουσικά όργανα που προθυμοποιήθηκαν να παρουσιάσουν τα παιδιά είναι απλά ηχογόνα σώματα που κατασκευάζονται με μεγάλη ευκολία και με υλικά από το άμεσο περιβάλλον.

Τα παιδιά - κατασκευαστές παρουσίασαν στην τάξη τα παρακάτω μουσικά όργανα:

Σωληνόφωνο: Το σωληνόφωνο είναι ένα ιδιόφωνο μουσικό όργανο καθορισμένου τονικού ύψους. Η καταγωγή του εντοπίζεται στην Ανατολική Ασία όπου κατασκευάζονται παρόμοια όργανα με καλάμια μπαμπού.

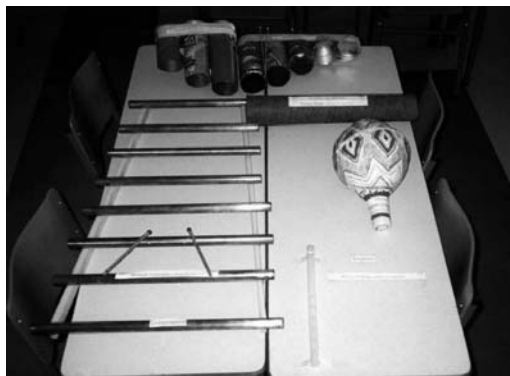
Κυλινδρόφωνο: Από πολύ παλιά οι άνθρωποι ανακάλυψαν ότι υπάρχει σχέση ανάμεσα στο μήκος (μιας χορδής ή ίδιων κυλίνδρων) και στην οξύτητα του ήχου που παράγεται. Η συγκεκριμένη απλή κατασκευή αποτελεί εφαρμογή αυτής της πανάρχαιας γνώσης.

Το ξύλο της βροχής: Όταν η βροχή αργούσε να έρθει, οι Ινδιάνοι την προσκαλούσαν χορεύοντας γύρω από τη φωτιά και κουνώντας τα ξύλα της βροχής. Όταν γυρνούσαν αυτό το ξύλο ανάποδα, νόμιζαν πως άκουγαν το τραγούδι ενός καταρράχτη. Το συγκεκριμένο όργανο ανήκει κι αυτό στα ιδιόφωνα με εντυπωσιακές ηχητικές δυνατότητες.

Μαρακές: Πρόκειται για ένα ιδιόφωνο όργανο όπου κουνώντας το μπορεί κανείς να ακούσει εντυπωσιακούς ήχους. Ακούμε ουσιαστικά τους σπόρους ή τους κόκκους που περιέχει να χτυπούν τα τοιχώματα του οργάνου.

Οικογένειες μουσικών οργάνων

Κατασκευή μουσικών οργάνων

ΕΝΟΤΗΤΑ: Γ

ΘΕΜΑ: Ο κόσμος της μουσικής

▶ **Μουσικό Παραμύθι** - Οι μαθητές ταξιδεύουν στον κόσμο του παραμυθιού μέσα από τους ήχους της μουσικής του Σεργκέι Προκόφιεφ. Η «Σταχτοπούτα», το γνωστό παραμύθι του Σαρλ Περό στάθηκε αφορμή να δοκιμάσει κάθε ομάδα να δημιουργήσει το δικό της μουσικό παραμύθι. Οι μαθητές επιλέγουν μουσικές συνθέσεις γνωστών συνθετών, μαγνητοφωνούν τα δικά τους αναγνώσματα παραμυθιών και τα επενδύουν μουσικά.

▶ **Μουσικά παιχνίδια**

Μουσικές εντολές: Τα μέλη της ομάδας περπατούν ελεύθερα στο χώρο, με την προϋπόθεση να μην ακουμπά το ένα το άλλο, ακολουθώντας μια κατάλληλη, ηχογραφημένη μελωδία. Όταν ακούγεται ο ήχος από ένα μουσικό όργανο που έχουμε επιλέξει, πρέπει να σχηματίσουν όσο πιο γρήγορα μπορούν ένα ανθρώπινο τρενάκι. Στον ήχο ενός άλλου μουσικού οργάνου το τρενάκι διαλύεται και κινούνται ξανά στο χώρο ελεύθερα. Στον ήχο ενός τρίτου οργάνου μένουν ακίνητα για όσο χρόνο διαρκεί ο ήχος και οι εντολές συνεχίζονται....

Μουσικές καρτέκλες: Οι μαθητές παίζουν το γνωστό παιχνίδι. Με το σταμάτημα της μουσικής κάθονται όλοι στις καρτέκλες. Αμέσως μετά αφαιρείται μία καρτέκλα, οι μαθητές όμως παραμένουν οι ίδιοι (Στόχος: στο τέλος του παιχνιδιού όλοι οι μαθητές να μπορέσουν να καθίσουν στον ελάχιστο αριθμό καθισμάτων).

Μουσικά μανταλάκια: Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Η κάθε ομάδα αντιπροσωπεύει σε ξεχωριστό μουσικό όργανο και σ' ένα αντίστοιχο χρωματιστό μανταλάκι. Όταν ακούγεται το αντίστοιχο μουσικό όργανο της μιας ομάδας, τρέχει ένα παιδάκι και προσπαθεί να κρεμάσει σε ένα σχοινί που κρατούν δύο συμπαίχτες του. Όταν σταματάει η μουσική σταματάει και το παιδί να κρεμάει. Το ίδιο κάνει και η άλλη ομάδα.

Το παιχνίδι γίνεται πιο συναρπαστικό και διασκεδαστικό αν με εντολή χτυπούν σε κάποια στιγμή και τα δύο μουσικά όργανα και τρέχουν και τα δύο παιδιά της κάθε ομάδας.

Ποιητικός διαγωνισμός - Κάθε ομάδα γράφει ένα ποίημα για τη μουσική. Καλούνται να συμπληρώσουν με προτάσεις την ακροστιχίδα της «μουσικής» ακολουθώντας τις οδηγίες μας. Κολλούν το ποίημα σε ένα χαρτόνι και το στολίζουν με ζωγραφιές.

Μ

Ο

Υ

Σ

Ι

Κ

Η

ΕΝΟΤΗΤΑ: Δ'

ΘΕΜΑ: Ορχήστρα - Νότες και πεντάγραμμο

Οι μαθητές με τη βοήθεια του Η/Υ (περιήγηση στο διαδίκτυο) επισκέπτονται νοερά το Μέγαρο Μουσικής. Γνωρίζουν τις αίθουσες του Μεγάρου και ανακαλύπτουν τους χώρους όπου δρουν οι μουσικοί και πραγματοποιούνται οι συναυλίες. Συζητούμε με τους μαθητές για το ρόλο του μαέστρου μέσα στην ορχήστρα και ενημερώνονται για τη διάταξη των οργάνων στη σύγχρονη ορχήστρα.

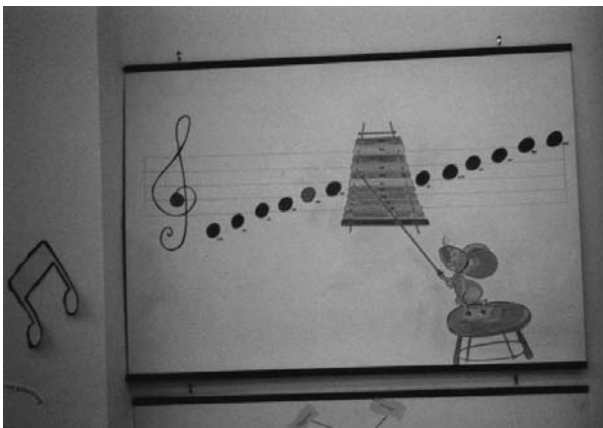
◆ **Διάταξη ορχήστρας -** Οι μαθητές κατασκευάζουν σε χαρτόνι τις σειρές των οργάνων μέσα στην ορχήστρα και κολλούν σ' αυτές σε πλήρη διάταξη τα μουσικά όργανα.

◆ **Νότες στη μουσική** - Οι μαθητές μαθαίνουν τις νότες και τη διάρκεια κάθε ήχου. Ξεχωρίζουν το σχήμα τους, το χρώμα και τη θέση που καταλαμβάνουν στο πεντάγραμμο. Κατασκευάζουν νότες με χαρτόνι και τις χρωματίζουν ανάλογα.

◆ **Πεντάγραμμο** - Οι μαθητές ζωγραφίζουν σε χαρτόνι το πεντάγραμμο και τοποθετούν πάνω σ' αυτό τις νότες που κατασκεύασαν.

◆ **Συγκέντρωση** όλου του υλικού που έχουν μαζέψει οι ομάδες. Ταξινόμηση και αξιολόγηση αυτού. Σύμβαση εργασίας.

◆ **Έκθεση ζωγραφικής, φωτογραφίας και χειροτεχνημάτων**, που ετοίμασαν οι μαθητές κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος.

Πεντάγραμμο - Νότες

4η Φάση:

Αξιολόγηση Προγράμματος

Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία. Η τρίμηνη διάρκειά του έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν τον μαγικό κόσμο της μουσικής και τη χαρά της δημιουργίας. Τα παιδιά δούλεψαν αποτελεσματικά σε ομάδες και έδειξαν ενδιαφέρον και ενθουσιασμό σε όλες τις φάσεις του προγράμματος. Οι γενικές επιδιώξεις και οι στόχοι του προγράμματος επιτεύχθηκαν στο σύνολό τους και η τελική παρουσίαση του στο κοινό (γονείς και κηδεμόνες, τοπικοί φορείς) άφησε καλές εντυπώσεις.

Βιβλιογραφία

Η Τίνα και η ορχήστρα, Μάρκο ΣΜΣΑ - Βίνφριντ ΟΠΓΚΕΝΟΡΘ,
Γνωριμία με τα μουσικά όργανα, Φίλιππος Νάκας,
Το εργαστήρι της μουσικής, Παναγιώτης Καμπύλης - Σπετσιώτης Ιωαν.,
Εικόνες από τον κόσμο της μουσικής, Emilie BEAUM

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Όνοματεπώνυμο:

.....

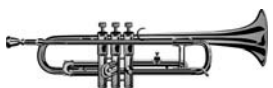
Σχολείο:

Τάξη :

**Ποια μουσικά όργανα γνωρίζεις από τα παρακάτω;
(σημειώνω το αντίστοιχο τετραγωνάκι)**

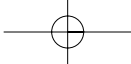

**Ποιος είναι ο ρόλος του μαέστρου σε μια ορχήστρα;
(σημειώνω το αντίστοιχο τετραγωνάκι)**

- διευθύνει τους άλλους μουσικούς
- τιμωρεί όποιον μουσικό δεν τηρεί τους κανόνες της ορχήστρας
- προσέχει την ενδυμασία των μουσικών
- κουρδίζει τα μουσικά όργανα
- κάνει τους μουσικούς να σταματούν και να αρχίζουν μαζί
- πληροφορεί το κοινό για το πρόγραμμα της συναυλίας
- θυμίζει στους μουσικούς πότε πρέπει να παίξουν αργότερα και πότε γρηγορότερα

**Σου αρέσει η μουσική;
(σημειώνω το αντίστοιχο τετραγωνάκι)**

Πολύ

αρκετά

καθόλου

λίγο

Ποιο είναι το αγαπημένο σου τραγούδι;

.....
.....
.....

**Στο σπίτι σου υπάρχει κάποιο μουσικό όργανο;
Αν ναι, πώς λέγεται; (σημειώνω το αντίστοιχο τετραγωνάκι)**

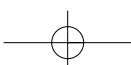
ΝΑΙ

ΟΧΙ

**Όταν ακούς τη λέξη «Μουσική», ποια πράγματα σου έρχονται στο νου;
(γράφω στο πλαίσιο ότι φανταστώ)**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

**Τι είδους μουσική ακούν τα μέλη της οικογένειά σου;
(ρώτησε γι' αυτό και απάντησε)**

ο πατέρας:

.....

η μητέρα:

.....

ο αδερφός:

.....

η αδερφή:

.....

ο ίδιος:

.....

**Γνωρίζεις τι είναι οι νότες ;
Αν ναι, μπορείς να τις αναφέρεις ;**

ΝΑΙ

ΟΧΙ

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

